

Tanulságok

Néhány szó a kenderfonógyári sztrájkhoz

Irla: László Dezső

Esztelenség volna, ha nem vonná le mindenki, akit akár közvetlenül, akár közvetve érintett, vagy érinthet a jövőben olyan példátlanul álló harc, mint amilyen közel hét hetet át folyt a tőke és munkaerő tulajdonosai között Szegeden.

A szervezett munkásság vezetői a tanulságoknak birtokában vannak és azon lesznek, hogy a munkásság maga is átvegye a sztrájk által nyújtott tanulságokat.

Még tulközel vagyunk a lefolyt eseményekhez, hogy teljesen objektív bírálói lehessünk, mégis úgy érzem, hogy teljesen mentesíteni tudom magamat az elfogultságbaeséstől.

A kérdés, amit fel kell vetni és ami feleletet vár: elkerülhetők-e a munkabeszüntetések, vagy ha nem, hogyan lehet a sztrájk által felidézett kárt úgy a munkások, mint munkáltatók érdekében a minimumra korlátozni?

Az én véleményem az, hogy igenis elkerülhetők a munkabeszüntetések, ha olyan szerződéses állapot jön létre, amely legalább viszonylag a munkásság megélhetését és munkaviszonyait kielégíti és amely szerződés mind azokat a kérdéseket szabályozza, amelyek az ellentétek kiütkezésére vezethetnek. Külföldi példákat mellőzve, csak a nyomda- és könyvkötőiparra utalok, amely iparágakban a legfőkétebb kollektívszerződések vannak érvényben és ennek köszönhető, hogy közel egy évtized óta munkabeszüntetés nem is történt. Sajnos, attól még távol vagyunk, hogy minden iparágban az említettekhez hasonló szerződéseket el lehetne fogadtatni és ezért nem zárható ki a sztrájk veszedelme sem teljesen.

De még a kevésbé tökéletes szerződések is nagy mértékben csökkentik a sztrájk veszedelmét, mint ezt a Szegeden öt év óta folytatott gyakorlat eredménye bizonyítja, mióta a Munkaadók Szövetsége és a Szakszervezeti Bizottság évről-évre megismételve szerződést tartott fenn. Ha mégis történtek munkabeszüntetések, ennek oka mindig a szerződés hiányossága volt.

Igaz, hogy a szerződés megújításakor a munkásság mindig támasztott igényt, ami részben a munkabérek megjavítására, részben pedig a szerződés tökéletesítésére irányult. De a legtöbb esetben sikerült az ilyen alkalmakkor jelentkező ellentéteket békésen áthidalni.

Azt mondhatná valaki, hogy mi címen követel a munkásság minden új szerződés megkötése ellenében a maga számára új előnyöket. Könnyű erre a válasz. A munkásság — nem véve ki a köz- és magánalkalmazottakat sem — hozta a legtöbb áldozatot a háboru kezdete óta és hozza máig is. Ez az áldozat nem csupán anyagi, de most csak erről beszélek. Nem a legnagyobb áldozat az, hogy a munkásság csaknem kivétel nélkül messze hátul maradt a megélhetéshez, aminek a háboru előtt birtokában volt? Keresete elégtelen a pusztá élet fentartásához, kulturigényeinek kielégítésére pedig nem is gondolhat.

Kétségbe vonhatja-e bárki is azt a jogát, hogy a háboru előtti megélhetését akarja biztosítani? De ezentul afelé a cél felé törekszik, hogy minden 24—30 éves munkás olyan keresethez jusson, ami mellett család alapítására is mer vállalkozni és ez van annyira nemzeti gazdasági érdek, mint a munkásság érdeke. Tudja jól azt is a szervezett munkásság, hogy ennek elérése nem megy könnyen és nem megy egyszerre, de sohasem adja fel ezt az elemi jogát és törekszik célja felé.

Ha a szerződés lejártakor a tőke képviselői kétségbevonják ezt a jogát, nem marad más választása, mint a szerződéskötéstől visszavonulni és akár munkabeszüntetéssel is a meglevőnél jobb feltételeket vívni ki a maga számára.

A szerződés nélküli állapotnál az egyes üzemekben vagy iparágakban sohasem lehet tudni,

hogy melyik pillanatban jut el oda a munkásság elégedetlensége, hogy a munkát beszüntesse. Ez pedig tagadhatatlanul nagy kárt okoz nemcsak a munkásságnak, hanem az érdekelt munkaadónak, de magának a köznek is.

És itt felelek a másik felvetett kérdésre. Bármilyen uton következzen be egy munkabeszüntetés, csak hűvös ésszel lehet és szabad bírálni és vele szemben állást foglalni. Merem állítani, hogy a Kenderfonógyár munkásainak sztrájkja megelőzhető lett volna, ha olyan mértékű bérjavítást kapnak, mint amilyent a gyár igazgatósága a Munkaadók Szövetségével egyetértve felajánlott és aminek alapján a meg egyezés létrejött a sztrájk hetedik hetében. És milyen jól jött volna ki a gyár igazgatósága és a munkásság is, ha a hétheti sztrájjal járó veszteségeket nem kellett volna elviselnie és nem kellett volna kárt szenvednie Szeged ipari és kereskedelmi életének sem. Most utólag legyen szabad ezt a tényt leszögezni és megállapítani, hogy bizony ilyen nagy kárt okozni nem volt okos dolog. És ez csak azért történhetett meg, mert hiányzott a hűvös, reális gondolkodás, amit aligha vethet bárki is az én szememre, aki kezdettől fáradoztam azon, hogy ez a mindenkire áldatlan harc minél gyorsab-

ban érjen véget. És hogy ily hosszúra húzódhatott, azon magam csodálkozom a legjobban, mert a tőke tulajdonosait úgy ismerem, hogy azok ceruzával és számokkal dolgoznak és minden őket érintő eseményt úgy ítélnék meg, hogy mit nyerhetnek vagy mit veszíthetnek annak következtében.

A tanulság az, hogy a munkásságnak nem lehet megtagadni a jobb munkafeltételek elérésére való jogát és ezt honorálni kell az adott lehetőségekhez képest, ennek ellenében pedig olyan szerződéses viszonyt létesíteni, ami legalább viszonylag kielégíti a munkásságot is. Ez az állapot felel meg legjobban a termelés érdekeinek is. Ha pedig a körülmények úgy alakulnak, hogy mégis bekövetkezne egy-egy munkabeszüntetés, a szerződést kötik vizsgálják azt meg elfogulatlanul és ha nem tudnának megegyezni, vessék alá magukat olyan személy vagy fórum döntésének, aki vagy amely egyformán pártatlanul fölötté áll a szembenálló feleknek.

Én azt hiszem, hogy ezzel teszünk valóban jó szolgálatot elsősorban a közvetlenül érintett feleknek, de jó szolgálatot teszünk a köznek is.

A FALKLANDI CSATA szerda, csütörtökön a Korzóban.

Kétszázhatvan gazdát elítéltek vizügyi kihágásért, mert gátat építettek a holt Tiszán keresztül

Monstre kihágási pör a városházán

(A Délmagyarország munkatársától) Monstre kihágási pörben ítélték hétfőn dr. Hammer Fidél kihágási bíró. Részke és Szentmihálytelek között ugyanis, ott, ahol a holt Tisza folyik, mintegy 260 kisgazda, hogy a gyulai réteken fekvő földjeiket könnyen megközelíthessék, négyhónapi munkával gátat építettek a holt Tiszán keresztül, közel ahoz a ponthoz, ahol a Maty-ér torkollik be a holt Tiszába.

A gátépítésnek bonyolult következményei lettek.

Az ármentesítő társulat a gazdákat egytől-egyig feljelentette vizügyi kihágás miatt

és dr. Hammer Fidél kihágási bíró a monstre pör összes szereplőit maga elé idézte.

A gazdák a tárgyaláson azzal védekeztek, hogy nekik élőszóval mindenki megengedte ennek a

gátnak a felépítését. A gátépítésre azonban csak a polgármester adhat írásos engedélyt, minden más engedély érvénytelen. A gazdák védekezésének érdekes része volt, amikor előadták, hogy semmi rosszra nem gondolhattak akkor, amikor

a város tanácsa 900 pengővel hozzájárult a gátépítéshez.

A 260 gazdát dr. Hammer Fidél bíró végül is egyenként 10 pengő büntetésre ítélte és kötelezte őket, hogy a gátat 80 nap alatt bontják le.

Az elítélt gazdák valamennyien megfellebbezték az ítéletet és így az II. fokon a város tanácsa elé kerül.

»Propaganda-táborozás« és előfizetőgyűjtés a kulturdélutánon

A kurzuslapok olvasótáborra egyre kisebb lesz — állapította meg a Központi Sajtóvállalat vezérigazgatója

(A Délmagyarország munkatársától.) A Szegedi Katolikus Kör vasárnap a Tiszazsalló nagytermében adventi kulturdélutánt rendezett, amelyen szépszámu közönség jelent meg.

A kulturdélután célja, amint az a műsorból kiderült, propaganda volt a Központi Sajtóvállalat kiadásában megjelenő kurzuslapok számára. A műsort dr. Tóth Imre nyitotta meg. Megnyitó beszédében megkezdte a liberális lapokat, kijelentve, hogy a háborút nem a frontokon veszítettük el, hanem idehaza, ahol az idegen vérű és idegen érzésű sajtó elhíntette a liberáliszmus baktériumait. Ezt a sajtót különben sziszegő kigyóhoz hasonlította, a megrázó szépségű hasonlatot azonban befejezni nem tudta és olyan kinosan vergődött körmondatának hinárjában, hogy sokan már a legrosszabbtól tartottak. A közönség fölélezett, amikor Kapossy Gyula, a belvárosi plébánia lelkésze néhány szép Schubert dalt adott elő, majd elénekelt Kacsóh Pongrácz gyönyörű Regös énekét.

Ezután Baranyai Lajos, a Központi Sajtóvállalat vezérigazgatója tartotta meg agitációs beszédét, amelyben sajnálkozva állapította meg, hogy a kurzuslapok olvasótáborra egyre kisebbedik és felszólította az ünnepélyen megjelent hölgyeket, hogy szerezzenek előfizetőket. Lendvai István néhány hatásos költeményét olvasta föl, amelyek közül különösen a Szeged című emlékezése tetszett. Gáspár Jenő ügyes novellával szerepelt a műsoron, majd a Polgári Dalárda Klazsik Lehel vezényletével néhány dalt adott elő. Az ünnepély műsorát Czettler Jenő egyetemi tanár beszéde zárta be. Az országot ujjaáteremtő gondolatokról beszélt.

ROYAL REGGELI!
Kávé, méz, tojás vagy vaj
90 fillér.

Már most javítsa hó- és sárcipőit a Linoleumiparban, Kárász ucca 6.

Nem repriz!!! LEWIS STONE negy filmje, az Idegen légio

Nem repriz!!!